

תוכן עניינים

1	שער א': כללי
1	פרק א': מבוא
5	פרק ב': עוולה אזרחית ועבירה פלילית
7	פרק ג': שלבי הבירור של אמירות שיש בהן כדי להוות לשון הרע
7	שער ב': חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 - הדין ודברי
9	הסבר
9	פרק א': לשון הרע מהי - סעיף 1 לחוק
9	1. כללי
11	2. המבחן האובייקטיבי
12	3. "לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול"
13	4. הנפגע
13	5. "אדם - יחיד או תאגיד"
13	6. לשון הרע על בעלי תפקיד בתאגיד
13	7. נטל הראיה
14	8. כותרת הכתבה - מעמדה וייחודיותה
9	9. האם פרסום העלול לפגוע בשמו הטוב של אדם - רק בקרב קבוצה
15	10. המהווה מיעוט בציבור - מהווה לשון הרע?
16	11. זוטי דברים
17	פרק ב': פרסום מהו? - סעיף 2 לחוק
17	1. כללי
20	2. פרסום בכתב ופרסום שאינו בכתב
21	3. אחריות בשל פרסום באמצעי תקשורת
23	פרק ג': דרכי הבעת לשון הרע - סעיף 3 לחוק
23	1. כללי
25	2. שיתוף בפיסבוק עונה להגדרת "פרסום" שבחוק
27	פרק ד': האם יש לראות בגידופים לשון הרע
27	1. כללי
28	2. קללות אגב סכסוך שכנים - האם מהוות לשון הרע?
29	3. גידופים בסכסוך בין בני זוג
31	פרק ה': לשון הרע על הציבור - סעיף 4 לחוק
33	פרק ו': לשון הרע על המת - סעיף 5 לחוק
33	1. כללי
33	2. ההיסטוריה החקיקתית של סעיף 5 לחוק איסור לשון הרע
33	3. סעיף 5 לחוק איסור לשון הרע לאחר התיקון משנת 1967
39	פרק ז': לשון הרע - עבירה פלילית - סעיף 6 לחוק

39	1. כללי
41	2. הקובלנה
43	3. היסוד הנפשי - ב"כוונה לפגוע"
43	4. אין להחיל את כלל הצפיות על עבירת לשון הרע
44	5. לשון הרע - האם העבירה נושאת אות קלון?
47	פרק ח': לשון הרע - עוולה אזרחית - סעיף 7 לחוק
47	1. כללי
50	2. עוולת לשון הרע ופקודת הנזיקין
50	3. הכלל בדבר ייחוד העילה
57	פרק ט': פיצוי ללא הוכחת נזק - סעיף 7א לחוק
57	1. כללי
61	2. נזק לא ממוני
61	3. תקרת הפיצוי
69	פרק י': קובלנה על-פי סעיף 8 לחוק
73	פרק י"א: צווים נוספים - סעיף 9 לחוק
79	פרק י"ב: צו ביניים - סעיף 10 לחוק
81	פרק י"ג: אחריות בשל פרסום באמצעי התקשורת
81	1. לשון הרע באינטרנט
88	2. אחריות פרסום של מוציאה לאור מקומון
89	פרק י"ד: אחריות של מדפיס ומפיץ - סעיף 12 לחוק
91	פרק ט"ו: אחריות בלשון הרע בפני שלוח - על-פי סעיף 2 לחוק השליחות, התשכ"ה-1965
91	פרק ט"ז: החסינויות המוחלטות (פרסומים מותרים) - הגנות על-פי סעיף 13 לחוק
95	1. כללי
97	2. נטל ההוכחה
98	3. ההגנה המוחלטת
102	4. הבחנה בין פרסומים מותרים לבין ההגנות וההקלות
103	5. סעיף 13 לחוק איסור לשון הרע וסעיף 20 לחוק איסור לשון הרע
103	6. סעיף 13(1) לחוק איסור לשון הרע
109	7. סעיף 13(3) לחוק איסור לשון הרע
110	8. סעיף 13(4) לחוק איסור לשון הרע
111	9. סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע
116	10. סעיף 13(9) לחוק איסור לשון הרע
118	11. סעיף 13(11) לחוק איסור לשון הרע
119	פרק י"ז: הגנת אמת בפרסום - סעיף 14 לחוק
119	1. כללי
119	2. רכיבי ההגנה שבסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע

123.....	3. המבחן האובייקטיבי
123.....	4. מרחב המחיה של אמיתות הפרסום - אמת מהותית
124.....	5. נטל ההוכחה
126.....	6. טענת אמת בפרסום - האם חלה על עבירות אחרות
126.....	7. הגנת "אמת בפרסום" סיכום - דנ"א 2121/12
137.....	פרק י"ח: הגנת תום-הלב - סעיף 15 לחוק
137.....	1. כללי
139.....	2. החלוקה לקבוצות של תתי-סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע
140.....	3. סעיף 15 לחוק איסור לשון הרע - רשימה סגורה
141.....	4. נטל ההוכחה
141.....	5. סעיף 15(1) לחוק איסור לשון הרע
142.....	6. סעיף 15(2) לחוק איסור לשון הרע
145.....	7. סעיף 15(3) לחוק איסור לשון הרע
146.....	8. סעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע
147.....	9. סעיף 15(5) לחוק איסור לשון הרע
149.....	10. סעיף 15(6) לחוק איסור לשון הרע
150.....	11. סעיף 15(7) לחוק איסור לשון הרע
150.....	12. סעיף 15(8) לחוק איסור לשון הרע
152.....	13. סעיף 15(9) לחוק איסור לשון הרע
153.....	14. סעיף 15(10) לחוק איסור לשון הרע
153.....	15. סעיף 15(11) לחוק איסור לשון הרע
154.....	16. סעיף 15(12) לחוק איסור לשון הרע
154.....	17. דרישת תום-הלב וה"חובה העיתונאית"
171.....	פרק י"ט: נטל ההוכחה - סעיף 16 לחוק
171.....	1. כללי
173.....	2. תום-הלב והכוונה לפגוע במשפט הפלילי
175.....	פרק כ': שלילת תום-הלב - סעיף 17 לחוק
179.....	פרק כ"א: הפרכה של טענות הגנה - סעיף 18 לחוק
185.....	פרק כ"ב: הקלות - סעיף 19 לחוק
189.....	פרק כ"ג: סייג לפרסום ההליכים - סעיף 21 לחוק
189.....	1. כללי
190.....	2. חוק הגנת הפרטיות וסעיף 21 לחוק
192.....	3. הסייגים לעקרון פומביות הדיון
193.....	4. סייג לפרסום - התנגדות הנפגע והחלת סעיף 70(ד) לחוק בתי-המשפט
195.....	פרק כ"ד: ראיות על אפיו של הנפגע - סעיף 22 לחוק
195.....	1. כללי
196.....	2. פיצול הדיון
201.....	פרק כ"ה: הוכחת פרסום ברבים

203	פרק כ"ו: דין שני משפטים
205	פרק כ"ז: מות הנפגע
207	פרק כ"ח: חובת עדכון
	שער ג': לשון הרע - ההלכה הפסוקה בבתי-המשפט על כל ערכאותיהם
213	פרק א': בית-המשפט העליון
213	1. שאלת אופי הפיצוי - גלובלי או אישי - היא תלויה נסיבות כגון מידת הזרות הרלבנטית בין התובעים, אופי לשון הרע והערכת תוצאתה הקונקרטית
213	2. ככלל, על-מנת לקבוע אם יש בפרסום לשון הרע, יפרש בית-המשפט את הפרסום על-פי המובן הטבעי והרגיל של מילותיו
214	3. פעולה בתום-לב היא אכן התנאי היסודי להתקיימות אילו מהחלופות הקבועות בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע, אולם דרישת תום-הלב עשויה להתפרש באופן שונה ביחס לכל אחת מהחלופות, בהתאם למטרתה של כל חלופה וחלופה
215	4. אין נפקא מינה מה המניע להגשת התלונה, אם למטרה נעלה של "תיקון עולם" והגשמת שלטון החוק, או בשל יצר נקמנות ושנאה או מניע אישי אחר, ובלבד שהמתלונן האמין בתום-לב באמיתות תוכן התלונה
215	5. על התובע להוכיח תביעתו מבחינת מאזן ההסתברויות. עוד נקבע בפסיקה כי המבחן להתקיימות העילה הנזיקית הינו מבחן אובייקטיבי ולא סובייקטיבי
215	פרק ב': בית-המשפט המחוזי
217	1. תביעה כספית נזיקית בגין לשון הרע, לאור שלוש תלונות שהאם הגישה כנגד האב במשטרה ואשר לטענתו הינן תלונות שווא - האב לא המציא כל אסמכתא כי נגרם לו נזק מהגשת התלונות וכי גם אשר נטען לא הוכח, כפי שגם לא הוכח שהאם אמרה דברי לשון הרע כנגדו
217	2. בהתחשב בהיקף העוולות שביצעה המערערת ובחומרתן, הסכום הכולל שנפסק הינו סכום סביר ביותר. אוסיף ואומר, כערכאת ערעור, כי גם אם הסכום היה נפסק בגין הניכור ההורי ולשון הרע בלבד, הייתי מותיר את פסק-הדין על כנו
219	3. בכל הנוגע לתביעה בגין פרסום לשון הרע בית-משפט קמא מצא לדחותה, מאחר ולהתרשמותו אמירות המשיב היו אך בגדר התפרצות גסה וניבולי פה מהלך התלהטות יצרים, ללא כוונה להשחיר פני הצד שכנגד, אשר לכל היותר פגעו בשמו של המגדף אך לא בשמו של המגודף

4. הצגתה של אישה כטמאה היא דבר שעלול להשפילה בעיני הבריות או לעשותה מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצידם, כמשמעות המונח "לשון הרע" בסעיף 1(1) של החוק. ודוק: על-מנת שפרסום מסויים ייחשב לשון הרע, אין צורך להראות שבפועל אכן הושפל הנפגע, או שנעשה מטרה לשנאה, לבוז או ללעג, אלא די בכך שהפרסום עלול היה לגרום לתוצאה כזו אצל הבריות 221

פרק ג': בית-משפט לענייני משפחה 223

1. בשים-לב לדברי האישה, אין ולא יכולה להיות כל מחלוקת כי מדובר בלשון הרע. לומר על אדם, כפי שהוכח שנאמר על האיש מאת האישה - שוב ושוב - כי הוא אנס קטינה בת משפחה, ולהאשימו בפדופיליה חמורה, זה איננו דבר של מה בכך - מדובר בלשון הרע ברף גבוה ביותר 223

2. ספק אם הדברים אשר נאמרו לכאורה על-ידי הנתבעת בפני גורמי הרווחה, מהווים לשון הרע, שכן בית-המשפט שוכנע מהצהרות הנתבעת, כי הדברים אשר נאמרו לכאורה על ידה, לא נעשו לשם השפלת התובע, ביזויו או כדי לפגוע בו, אלא מדם ליבה של הנתבעת 224

3. ייחוס לתובע פדופיליה ומתן שוחד במטרה להשפיע על מוסדות שונים 226

4. טענת התובע כי הנתבעת הוציאה דיבתו והפיצה בקרב מכרים משותפים שאינו משלם מזונות וכי הוא מרעיב את הקטינים 229

5. תלונות המייחסות לאיש מעשים מגונים בילדיו, שימוש באלימות, איומים והסגת גבול פלילית מציגים אותו באור שלילי בפני האדם הסביר, ובכך מהווים "לשון הרע" 231

6. פרסום תלונה כוזבת במשטרה מהווה פרסום לשון הרע על-פי הפסיקה 231

7. ביטויים שכתבו הצדדים זה כנגד זה ברשת החברתית פייסבוק 232

8. האם יש לחייב הנתבעת לפצות את התובע בתשלום כספי בשל תלונות במשטרה שהגישה בגין אלימות פיזית (כלפי בנם הקטין) ומינית (כלפי בתם הקטינה) - תלונות שנסגרו מחוסר ראיות ומחוסר אשמה? 234

9. בעת שאדם כותב את הודעתו בדף הפייסבוק, הרי הוא - לכאורה - עם עצמו בלבד, בין אם בביתו, בין אם על ספסל בגינה עם המחשב הנייד, ובין אם באמצעות הטלפון הנייד החכם אשר בידו. אלא שתחושת ה"לבד" הינה רק לכאורית, בפועל אין הדבר כך. מרגע שנכתבת ההודעה ונשלחת, הרי היא יוצאת מרשות הפרט לרשות הרבים 236

10. לטענת התובעת, הפרסום נועד להשמיצה ברבים ולהוצאת דיבה ועולה כדי עוולת לשון הרע, בין היתר, לאור העובדה כי הנתבע בחר לפרסמם באתר הפייסבוק, בו מבקרים, מדי יום, מאות אלפי אנשים, לרבות חבריה של התובעת 240

11. גידופים וקללות אשר פגעו בשמו של המגדף אך לא בשמו של המגודף - התביעה נדחתה 243

12. כתבי בי-דין או דברים שנאמרו במסגרת דיון והעשויים להיחשב כפרסומים מותרים.....	246
13. ריבוי הגידופים והעובדה כי הם לא נאמרו בהזדמנות אחת "בעידנא דריתחא" אלא בארבעה מועדים שונים, תומכים אף הם בקביעה כי מדובר בלשון הרע.....	248
14. לשון הרע על המת.....	255
15. ייחוס מעשים של איומים ותקיפה לתובע, עלולים להשפיל את התובע בעיני הבריות ולבזותו בשל הדברים המיוחסים לו.....	258
16. אם המתלונן אינו מאמין באמיתות תלונתו, ויודע כי אינם אמת, אין כל אינטרס ציבורי במתן הגנה למתלונן ואין כל אינטרס ציבורי בעידוד התנהגות שכזו.....	259
17. ייחוס מעשים של תקיפת קטינים, הפשטת קטין והפחדת קטין - עלול להשפיל את התובע בעיני הבריות ולעשותו מטרה לשנאה.....	263
18. האם דברים שמסרה הנתבעת אודות התובע ושודרו בטלוויזיה מהווים לשון הרע ואם-כן, האם זכאי התובע לפיצוי בגין הפרסום?.....	264
19. במקרה דנן, ברור כי כל שלושת הפרסומים שבגינם עותר התובע לפיצוי, מהווים ביטויים מובהקים של לשון הרע. פרסומם פגע, השפיל וביזה את הברן ועלול לפגוע קשות בעיסוקיו.....	268
20. כדי לבסס הגנת תום-לב מפני תובענה בשל פרסום לשון הרע, על הנתבעת להוכיח כי הפרסום נעשה על ידה באחת הנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק וכי הפרסום לא חרג מן הסביר באותן נסיבות כאמור בסעיף 16(א) לחוק לשון הרע.....	270
21. טענות בדבר הגשת תלונה שיקרית במשטרה וטענות להצגת האיש כאיש משתמט מזונות לבנו בפני אנשי לשכת רווחה ופתיחת הליך לגביית חוב מזונות בהוצאה לפועל.....	272
22. תובע אינו יכול להסתפק בטענה שהנתבע הוציא דיבתו רעה, אלא עליו להתכבד ולפרט בכתב תביעתו את פירוט המילים, בכתב או בעל-פה, בהן השתמש הנתבע - תלונה כוזבת במשטרה.....	274
23. קיום תביעת לשון הרע אינו מסכל דיון או הכרעה בסוגיה דנן. תכלית כל חוק שונה. חוק לשון הרע צופה פני עבר ואילו חוק הטרדה מאיימת צופה פני עתיד.....	275
24. האם תלונתו של הנתבע למשטרה מהווה לשון הרע? האם תלונתו של הנתבע היתה תלונה שכל כוונתה לפגוע בתובע ולא לבירור אמיתי של עבירה לכאורה?.....	278
25. מה דינן של תלונות במשטרה?.....	282
26. במסגרת נספחי תצהיר עדותה הראשית האישה סימנה בכתב יד בסמוך לכל פוסט אילו ביטויים הם בבחינת השמצות.....	286

27. כדי לקבוע האם הביטוי נושא הפרסום מהווה לשון הרע, יש לבחון את הביטוי על-פי אמות-מידה אובייקטיביות. יש לבדוק מהי המשמעות, לדעת השופט היושב בדיון, שקורא סביר היה מייחס לאותן מילים, ואין חשיבות לכוונת המפרסם או לאופן בו הובן הפרסום על-ידי הנפגע.....287
28. בית-המשפט מצא כי הפרסומים שפירסם הנתבע ביחס לתובעת, כמו גם הפניות של הנתבע אל מכריה מהווים לשון הרע כהגדרתה בחוק. הדברים שאותם כתב התובע, דבר שאיננו מכחיש, מייחסים לתובעת התנהגות של עוברת חוק, רמאית, נצלנית ומופקרת. דברים אלה אשר אכן הובילו לתגובות קשות של הקוראים ואף לפניות של מכריה אליה פגעו בשמה הטוב וביזו אותה 288
29. חיזוק נוסף למסקנה בדבר תום-ליבה של הנתבעת עת הגישה את התלונה נמצא בדו"ח שנערך במועד הגשת התלונה וצורף על-ידי שני הצדדים לתצע"ר בו תיאר השוטר שהגיע למקום את פרטי האירוע ואת התרשמותו בזמן אמת. על הנתבעת כתב כי היא "נראית נסערת ומפוחדת" וכן "אציין כי הוריה ואחותה של האישה היו במקום וטענו שהבעל נכנס בכוח למקום והיו נראים מפוחדים". מדובר בדברים שנכתבו בזמן אמת ואיש מהצדדים לא טעם כנגד קבילותם - המשקל שיש לתת להם הוא רב.....288
30. פרסום "סטטוס" או "פוסט" ברשת החברתית הוא פרסום כמובנו בחוק איסור לשון הרע. חמשת הפרסומים הנדונים (תמונת נושא וארבע תגוביות) בדף הפייסבוק של הנתבע הם בבחינת פרסום, ומעת שהנתבע אישר בכתב ההגנה את הפרסום, התובע לא נדרש להביא עדים שראו את הפרסום בעצמם 288
31. אין צורך להוכיח פגיעה בפועל בשמו הטוב של האדם ודי בכך שהפרסום "עלול" להביא למצבים הנמנים בחלופות הקבועות בסעיף 1 לחוק. לצד זאת נדרש, כי במוקד הדברים העשויים להוות לשון הרע יעמוד אדם, קרי, יחיד או תאגיד 289
32. הנטל להוכיח כי הנתבע הפר את חוק איסור לשון הרע מוטל על התובעת וזאת במידת ההוכחה הרגילה הנדרשת מתובע בהליך אזרחי. התובעת לא ציינה מהם הביטויים שנאמרו, ואיזה ביטוי נאמר לאוזני מי. לא ניתן על יסוד טענות כלליות כי דברי הנתבע המבזים והמשפילים נאמרו לאוזני ילדיה או אנשים שונים, שלא הובאו לעדות.....289
33. האב העיד בדיון ההוכחות שוב ושוב כי הוא רואה בבת ובאם "פושעות", שביצעו כלפיו "הונאה" "רימו" ו"גנבו" וזה המסר שביקש להעביר לנמעני ההודעה - בית-המשפט קבע כי מדובר בלשון הרע.....289

34. הפסיקה הבחינה בין פעולות אקטיביות היוצרות פרסום בפועל לאלו שאינן כאלו, ולא הכירה בפעולות פחות אקטיביות של המשתמשים ברשת החברתית כגון "חיבוב" (Like) ככאלו המבטאות "פרסום" כמובנו בחוק איסור לשון הרע. מאידך פעולה אקטיבית כמו לדוג' "שיתוף" (Share), הוכרה כפעולה המהווה פרסום עליו חלים דיני לשון הרע. 289.....

35. כדי לבסס הגנת תום-לב מפני תובענה בשל פרסום לשון הרע, על הנתבעת להוכיח כי הפרסום נעשה על ידה באחת הנסיבות המנויות בסעיף 15 לחוק וכי הפרסום לא חרג מן הסביר באותן נסיבות כאמור בסעיף 16(א) לחוק לשון הרע. 290.....

36. לעולה של פרסום לשון הרע, שני יסודות הדרושים הוכחה: האחד הוא יסוד הפרסום, והשני, סיווג האמירות כ"לשון הרע" - במקרה הנדון נמצא כי שני יסודות אלה מתקיימים בענייננו. 290.....

37. הזכות לשם טוב מעוגנת בחוק איסור לשון הרע. 290.....

38. פרסום המייחס לאדם עבירה פלילית שנעברה על ידו, פוגע על פניו בשמו הטוב של אותו אדם, עלול להשפילו בעיני הבריות ולכן מהווה לשון הרע. 290.....

39. הנתבע אישר כי אין לו אחיות נוספות מעבר לתובעת ולכן, ברי כי כאשר נכתב "אחותי" הרי שלקוראים את התכנים אין ספק כי הגם שלא נכתב שמה של התובעת במישרין משתמע כי מדובר בה, דבר אשר עולה לכדי לשון הרע. 290.....

40. ברי כי הגשת תלונה על איום מצד הנתבעת כלפי התובע מהווה פרסום "לשם הגנה על עניין אישי כשר" של הנתבעת וכי מדובר "בהגשת תלונה... לרשות המוסמכת לקבל תלונות על הנפגע או לחקור בעניין המשמש נושא התלונה...". על-כן, הפרסום נשוא התלונה נכלל באחת משתי הנסיבות של ההגנות הללו. 291.....

41. תביעת לשון הרע הינה תביעה נזיקית - העילה של פרסום לשון הרע אינה מותנית בכך שייגרם נזק לשמו הטוב של הנפגע ודי בכך שהיה עלול להשפיל, לבזות או לפגוע באדם באחת הדרכים המפורטות בסעיף 1 לחוק. בנוסף, אין הכרח כי הפרסום יהיה כוזב. 291.....

42. מכלל הדברים עולה כי אין במופע הנתבעת ובדברים שפירסמה משום פרסום לשון הרע נגד התובע והקטינים, לא במישרין ולא בעקיפין. 291.....

43. אי-הגשת כתב אישום בגין תלונותיה של הנתבעת, אין בה כדי לקבוע קביעה פוזיטיבית בדבר חפותו של התובע. גם אין בהודעה המשטרית, שהוגשה באיחור, כדי לשנות את תמונת המצב הראייתית או להוות בסיס לתביעה בלשון הרע. 291.....

פרק ד': בית-המשפט לתביעות קטנות. 293.....